

Wojciech Płonka

TASIEMCZYCE W 1995 ROKU

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w roku 1995 opracowano na podstawie danych uzyskanych z kart selekcyjnych zakładanych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych jako niezbędne źródło informacji epidemiologicznych i pomoc przy kontroli obowiązkowego leczenia tej pasożyty.

Uzyskane dane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi na terenie Polski w 1995 roku zarejestrowano 1099 przypadków inwazji tasiemców jelitowych, tj. 2,8 na 100 000 mieszkańców. Dane te porównane z danymi z lat ubiegłych wskazują, że liczba zachorowań na tasiemczyce w dalszym ciągu systematycznie maleje.

Rozpowszechnienie tasiemczyc jelitowych u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 1995 roku w zależności od środowiska i płci przedstawia tabela I.

Tabela I. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1995 wg środowiska i płci.

Województwo	Środowisko		Płeć		Razem	
	Wieś	Miasto	Mężczyźni	Kobiety	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100 000
1	2	3	4	5	6	7
1. St. warszawskie	4	59	28	35	63	2,6
2. Białkopodlaskie	3	12	7	8	15	4,8
3. Białostockie	—	5	3	2	5	0,7
4. Bielskie	1	8	8	1	9	1,0
5. Bydgoskie	8	34	23	19	42	3,7
6. Chełmskie	—	—	—	—	—	—
7. Ciechanowskie	4	—	2	2	4	0,9
8. Częstochowskie	4	7	6	5	11	1,4
9. Elbląskie	1	4	3	2	5	1,0
10. Gdańskie	5	90	37	58	95	6,6
11. Gorzowskie	7	6	4	9	13	2,5
12. Jeleniogórskie	3	6	5	4	9	1,7
13. Kaliskie	8	18	14	12	26	3,6
14. Katowickie	3	63	26	40	66	1,7
15. Kieleckie	1	13	8	6	14	1,2
16. Konińskie	4	10	6	8	14	2,9
17. Koszalińskie	3	9	7	5	12	2,3
18. M. krakowskie	5	13	12	6	18	1,4
19. Krośnieńskie	2	1	1	2	3	0,6

c.d. tab. I

1	2	3	4	5	6	7	
20. Legnickie	1	9	2	8	10	1,5	
21. Leszczyńskie	—	3	2	1	3	0,7	
22. Lubelskie	1	3	2	2	4	0,4	
23. Łomżyńskie	1	9	9	1	10	2,8	
24. M. łódzkie	1	184	59	126	185	16,5	
25. Nowosądeckie	—	—	—	—	—	—	
26. Olsztyńskie	7	18	13	12	25	3,2	
27. Opolskie	12	35	22	25	47	4,6	
28. Ostrołęckie	9	18	10	17	27	6,6	
29. Piłskie	2	6	2	6	8	1,6	
30. Piotrkowskie	—	8	3	5	8	1,2	
31. Płockie	—	7	3	4	7	1,3	
32. Poznańskie	13	67	35	45	80	5,9	
33. Przemyskie	—	2	1	1	2	0,5	
34. Radomskie	—	7	3	4	7	0,9	
35. Rzeszowskie	—	3	2	1	3	0,3	
36. Siedleckie	4	2	3	3	6	0,9	
37. Sieradzkie	2	4	3	3	6	1,4	
38. Skierniewickie	6	29	17	18	35	8,3	
39. Słupskie	2	16	8	10	18	4,2	
40. Suwalskie	2	26	14	14	28	5,8	
41. Szczecińskie	5	75	35	45	80	8,2	
42. Tarnobrzeskie	—	4	3	1	4	0,6	
43. Tarnowskie	1	4	4	1	5	0,7	
44. Toruńskie	—	8	5	3	8	1,2	
45. Wałbrzyskie	2	11	1	12	13	1,7	
46. Włocławskie	1	5	4	2	6	1,4	
47. Wrocławskie	—	27	13	14	27	2,4	
48. Zamojskie	—	1	—	1	1	0,4	
49. Zielonogórskie	3	9	6	6	12	1,8	
Polska	Liczba	141	958	484	615	1099	2,8
	%	12,8	87,2	44,1	55,9	100	

Wysokie współczynniki zapadalności zarejestrowano w województwach: m. łódzkim (16,5), skierniewickim (8,3), szczecińskim (8,2), gdańskim i ostrołęckim (po 6,6), poznańskim (5,9) i suwalskim (5,8); niskie w rzeszowskim (0,3), lubelskim i zamojskim (po 0,4), przemyskim (0,5), krośnieńskim i tarnobrzeskim (po 0,6) oraz białostockim, leszczyńskim i tarnowskim (po 0,7). W województwach chełmskim i nowosądeckim nie wykryto żadnego przypadku tasiemczycy. Na podstawie powyższego zestawienia uderza fakt rzadkiego występowania tasiemczycy w województwach południowo-wschodniej Polski.

Zachorowania na tasiemczycę jelitową w 1995 roku częściej obserwowano u osób pochodzących ze środowiska miejskiego (958 przypadków, tj. 87,1%) niż u osób ze środowiska wiejskiego (141 przypadków, tj. 12,8%). Odsetek inwazji tasiemców był

Tabela II. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1995 wg wieku chorych.

Grupy wieku	Liczba przypadków*	Odsetek
0-4	11	1,0
5-9	25	2,3
10-14	35	3,2
15-19	46	4,2
0-9	36	3,3
10-19	81	7,4
20-29	144	13,2
30-39	236	21,6
40-49	281	25,7
50-59	185	16,9
60-69	106	9,7
70+	24	2,2
Razem	1093	100,0

* - Nie wliczono 6 przypadków ze względu na brak danych dotyczących wieku.

wyższy u kobiet (615 przypadków, tj. 55,9%) niż u mężczyzn (484 przypadki, tj. 44,0%). Obie tendencje utrzymują się od wielu lat.

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w 1995 roku w zależności od wieku chorych przedstawia tabela II.

Stwierdzono, że tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1995, podobnie jak w 1994 r., najczęściej występowały u osób w wieku 40-49 lat (281 przypadków, tj. 25,7%). Osoby w wieku 30-39 lat (236 przypadków tj. 21,6%) stanowiły drugą najliczniejszą grupę chorych z inwazją tasiemcową. Liczba inwazji wzrastała z wiekiem: od 3,3% w grupie wieku 0-9 lat, do 25,7% w grupie 40-49 lat, a następnie malała do 2,2% powyżej 70 roku życia.

Badaniami laboratoryjnymi potwierdzono 1076 przypadków tasiemczyc, tj. 97,9% ogółu zgłoszonych przypadków.

Wśród wszystkich rozpoznanych tasiemczyc (tab. III) dominowały głównie przypadki wywołane przez *Taenia saginata* (964 przypadki - 89,6%) tj. 2,5 na 100 000 mieszkańców. Inwazje *Taenia solium* stwierdzono u 6 osób (0,5%), tj. 0,01 na 100 000 mieszkańców. Współczynnik zapadalności na tasiemczyce *T. solium* od wielu lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Zachorowania na tę tasiemczycę wystąpiły na terenie województw: warszawskiego (2 przypadki), elbląskiego, m. łódzkiego, płockiego i sieradzkiego (po 1 przypadku). Zarażenia wywołane przez *Taenia species* zanotowano u 89 osób (8,1%), tj. 0,2 na 100 000 mieszkańców. Poza tasiemczycami wywołanymi przez *Taenia*, u 17 osób wykryto inwazję *Hymenolepis nana* (1,6%), tj. 0,04 na 100 000 mieszkańców.

Odsetek tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego w 1995 roku (tab. IV) wyniósł 2,1% ogólnej liczby przypadków. W porównaniu z latami ubiegłymi nastąpił dalszy spadek liczby przypadków. Wysokie liczby nie rozpoznanych tasiemczyc zgłosiły województwa: białostockie (20,0%), częstochowskie (27,3%), koszalińskie

Tabela III. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1995 wg rozpoznanego laboratoryjnie gatunku pasożyta.

Województwo	Gatunki tasiemców				Razem
	<i>Taenia saginata</i>	<i>Taenia solium</i>	<i>Taenia species</i>	<i>Hymenolepis*</i>	
1	2	3	4	5	6
1. St. warszawskie	55	2	6	-	63
2. Białkopodlaskie	6	-	-	9	15
3. Białostockie	3	-	1	-	4
4. Bielskie	8	-	1	-	9
5. Bydgoskie	38	-	4	-	42
6. Chełmskie	-	-	-	-	-
7. Ciechanowskie	4	-	-	-	4
8. Częstochowskie	8	-	-	-	8
9. Elbląskie	3	1	1	-	5
10. Gdańskie	91	-	-	-	91
11. Gorzowskie	10	-	2	-	12
12. Jeleniogórskie	8	-	1	-	9
13. Kaliskie	25	-	1	-	26
14. Katowickie	59	-	7	-	66
15. Kieleckie	13	-	1	-	14
16. Konińskie	13	-	1	-	14
17. Koszalińskie	9	-	1	-	10
18. M. krakowskie	17	-	1	-	18
19. Krośnieńskie	3	-	-	-	3
20. Legnickie	7	-	3	-	10
21. Leszczyńskie	3	-	-	-	3
22. Lubelskie	1	-	3	-	4
23. Łomżyńskie	10	-	-	-	10
24. M. łódzkie	181	1	1	2	185
25. Nowosądeckie	-	-	-	-	-
26. Olsztyńskie	22	-	3	-	25
27. Opolskie	45	-	-	-	45
28. Ostrołęckie	20	-	7	-	27
29. Piłskie	6	-	1	-	7
30. Piotrkowskie	8	-	-	-	8
31. Płockie	5	1	1	-	7
32. Poznańskie	80	-	-	-	80
33. Przemyskie	1	-	1	-	2
34. Radomskie	4	-	3	-	7
35. Rzeszowskie	2	-	1	-	3
36. Siedleckie	6	-	-	-	6
37. Sieradzkie	3	1	2	-	6
38. Skierniewickie	24	-	11	-	35
39. Słupskie	17	-	1	-	18
40. Suwalskie	15	-	-	5	20
41. Szczecińskie	73	-	7	-	80
42. Tarnobrzeskie	3	-	1	-	4
43. Tarnowskie	4	-	-	-	4

c.d. tab. III

1	2	3	4	5	6	
44. Toruńskie	7	–	1	–	8	
45. Wałbrzyskie	5	–	8	–	13	
46. Włocławskie	2	–	3	1	6	
47. Wrocławskie	24	–	3	–	27	
48. Zamojskie	1	–	–	–	1	
49. Zielonogórskie	12	–	–	–	12	
Polska	Liczba	964	6	89	17	1076
	%	89,6	0,6	8,2	1,6	100,0

* – *Hymenolepis nana*

Tabela IV. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1995 zgłoszone bez rozpoznania laboratoryjnego.

Województwo	Liczba	%*
Białostockie	1	20,0
Częstochowskie	3	27,3
Gdańskie	4	4,2
Gorzowskie	1	7,7
Koszalińskie	2	16,6
Opolskie	2	4,2
Piłskie	1	12,5
Suwalskie	8	28,6
Tarnowskie	1	20,0
Razem	23	2,1**

* – Ogólnej liczby przypadków zgłoszonych w województwie

** – Ogólnej liczby przypadków.

(16,6%), piłskie (12,5%), suwalskie (28,6%), tarnowskie (20,0%). Podany odsetek nie rozpoznanych tasiemczyc dotyczy ogółu przypadków zarejestrowanych w poszczególnych województwach.

Liczba tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego oraz rozpoznanych jako inwazje *Taenia species* wynosiła łącznie 112 przypadków, tj. 10,2% ogólnej liczby przypadków.